

TUO-10 Akola Marjut

19.04.2013

EDUSKUNTA
Suuri valiokunta

Viite

Asia

Komission suositus neuvostolle komission valtuuttamisesta aloittamaan neuvottelut transatlanttisesta kauppaja investointikumppanuussopimusta EU:n ja Yhdysvaltojen välillä.

U/E-tunnus:

EUTORI-numero:
EU/2013/0797

Ohessa lähetetään perustuslain 97§:n mukaisesti selvitys komission suosituksesta neuvostolle komission valtuuttamisesta aloittamaan neuvottelut transatlanttisesta kauppaja investointikumppanuussopimuksesta EU:n ja Yhdysvaltojen välillä.

Osastopäällikkö

Matti Anttonen

LIITTEET Perusmuistio UM2013-00491

Asiasanat	Yhdysvallat, vapaakauppasopimusneuvottelut
Hoitaa	UM
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, PLM, SM, TEM, TH, TPK, VM, VNK, YM

TUO-10 Akola Marjut

19.04.2013

Asia

Komission suositus neuvostolle komission valtuuttamisesta aloittamaan neuvottelut transatlanttisesta kauppaa- ja investointikumppanuussopimuksesta EU:n ja Yhdysvaltojen välillä.

Kokous

Liitteet

Viite

EUTORI/Eurodoc nro:

-

U-tunnus / E-tunnus:

-

Käsittelyn tarkoitus ja käsittelyvaihe:

Tietojen antaminen eduskunnalle komissiolle annettavan neuvottelumandaatin sisällöstä, joka koskee EU:n ja Yhdysvaltojen välistä transatlanttisesta kauppaa- ja investointikumppanuutta eli laaja-alaista kauppaa- ja investointisopimusta.

EU:n komissio antoi 12.3.2013 ehdotuksen suositukseksi neuvostolle komission valtuuttamisesta aloittamaan neuvottelut transatlanttisesta kauppaa- ja investointikumppanuussopimuksesta EU:n ja Yhdysvaltojen välillä. Ehdotuksen käsittely aloitettiin EU:n kauppapoliittisen komitean epävirallisessa päällikkökokouksessa 15.3.2013, EU:n kauppapoliittisen komitean sijaistason kokouksessa 22.3.2013 ja EU:n kauppapoliittisen komitean virallisessa päällikkökokouksessa 5.4.2013. EU-puheenjohtajamaan Irlannin tavoitteena on, että mandaatti hyväksyttäisiin EU:n ulkoasiainneuvostossa (kauppaministerikokoonpano) 14.6.2013.

Asiakirjat:

Neuvoston asiakirja 7396/13 RESTREINT UE
Komission asiakirja COM(2013) 136 final

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely:

Komissio on ehdottanut neuvoston päätösehdotuksen menettelylliseksi oikeusperustaksi SEUT 218 artiklan 3 ja 4 kohtaa. Lisäksi komissio ehdottaa päätösehdotuksen 3 artiklassa, että neuvottelut käydään EU:n kauppapoliittista komiteaa konsultoiden 207 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

Käsittelijä(t):

Ulkoasiainministeriö/TUO-10/ Marjut Akola p. 0295 351 105
 Ulkoasiainministeriö/OIK-20/Annika Naskila, p. 0295 351 157

Suomen kanta/ohje:

Valtioneuvosto kannattaa laaja-alaisen ja kunnianhimoisen transatlanttisen kauppaa- ja investointisopimuksen neuvottelujen käynnistämistä Yhdysvaltojen kanssa.

Valtioneuvosto tukee EU:n komission neuvotteluohjeita koskevaan ehdotukseen sisältyviä tavoitteita ja painopisteitä. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että erityisesti palveluissa, julkisissa hankinnoissa, kaupan teknisissä esteissä ja tullimenettelyissä tavoitellaan kunnianhimoista sopimusta, joka avaisi kaikille eurooppalaisille yrityksille uusia markkinoillepääsymahdollisuuksia ja johtaisi vastavuoroiseen kaupan vapauttamiseen.

Valtioneuvosto pitää perusteltuna, että unionin ja sen jäsenvaltioiden välinen toimivaltajako otetaan huomioon jo neuvotteluohjeissa, sillä sopimusneuvottelujen piiriin tulee kuulumaan myös kysymyksiä, jotka eivät kuulu unionin yksinomaiseen toimivaltaan. Päätös sopimuksen luonteesta tehdään ennen sopimuksen allekirjoittamista lopullisen sopimustekstin valossa.

Pääasiallinen sisältö:

EU ja Yhdysvallat perustivat kasvua ja työllisyyttä edistävän korkean tason työryhmän EU-Yhdysvallat –huippukokouksessa 28.11.2011. Työryhmän tehtävänä oli selvittää kaikkia mahdollisia keinoja, joiden avulla työllisyyttä ja kasvua voidaan edistää. Työryhmä antoi väliraporttinsa 19.6.2012. Raportissa otetaan myönteinen, mutta ehdollinen lähestymistapa laaja-alaiseen vapaakauppasopimukseen. Työryhmän lopullinen raportti julkistettiin 12.2.2013. Työryhmä suositteli laaja-alaista ja kunnianhimoista transatlanttista kauppaa- ja investointikumppanuussopimusta, joka sisältäisi kolme osa-aluetta: markkinoillepääsyn, sääntelyn ja globaalit säännöt. Loppuraportin julkistamisen jälkeen sekä EU että Yhdysvallat käynnistivät välittömästi sisäiset valmisteluprosessit. Komissio hyväksyi ehdotuksen neuvotteluohjeiksi 12.3.2013 ja Yhdysvallat lähetti kongressille ilmoituksen neuvottelujen aloittamisesta EU:n kanssa transatlanttisesta kauppaa- ja investointikumppanuudesta eli laaja-alaisesta kauppaa- ja investointisopimuksesta 20.3.2013. Tästä päivästä käynnistyy 90 päivän kuulemisjakso, jonka aikana kongressilla on mahdollisuus esittää näkemyksensä neuvottelutavoitteista.

Sopimus tähtää kunnianhimoiseen, laaja-alaiseen ja vastavuoroiseen kaupan vapauttamiseen ja sisältää kolme pääneuvottelu-aluetta: markkinoillepääsy, sääntelykysymykset ja tullien ulkopuoliset esteet sekä globaalit säännöt. Kaikista kysymyksistä neuvotellaan samanaikaisesti, ja kaikki em. neuvottelualueet tulevat olemaan osa kokonaispakettia. Sopimukseen sisällytetään johdanto-osa, jossa todetaan osapuolten oikeus ryhtyä tarvittaviin toimiin yleistä etua koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi terveyden, turvallisuuden, työvoiman, kuluttajien ja ympäristönsuojelun perusteella.

Tavarakaupassa tavoitteena on kaikkien tullien poistaminen siten, että suurin osa tulleista poistettaisiin heti sopimuksen voimaantultua tai lyhyen siirtymäajan kuluessa.

Herkkiin tuotteisiin sovellettaisiin erityiskohtelua, ml. tullikiintiötä. Alkuperäsäännöillä määriteltäisiin vapaakaupan ehdot ja edellytykset kaupan menettelyjen helpottamista tukevalla tavalla.

Palvelukaupassa pyrittäisiin sitomaan nykyisen lainsäädännön mukainen markkinoillepääsytaaso, joka on neuvoteltu osapuolten kaikkein kunnianhimoisimmissa vapaakauppasopimuksissa, sekä saavuttamaan uutta markkinoillepääsyä purkamalla kahdenvälisiä palvelukaupan esteitä ottamalla samaan aikaan huomioon tietyt herkäät palvelusektorit. Lisäksi sopimukseen sisällytettäisiin lupa- ja pätevyysvaatimusten ja –menettelyjen avoimuutta, puolueettomuutta ja oikeusturvaa koskevia sitoumuksia sekä kehitettäisiin edelleen osapuolten aiempiin sopimuksiin sisältyviä sääntelyperiaatteita.

Investointien osalta tavoitteena olisi neuvotella investointien vapauttamista ja suojaa koskevista määräyksistä sekä sijoittaja-valtio -välisestä riitojenratkaisusta. Lähtökohtana olisivat kummankin osapuolen neuvottelemat kaikkein kunnianhimoisimmat sopimusmääräykset. Investointiensuojan tulisi kattaa laajasti sekä sijoittajat että sijoitukset, ml. teollis- ja tekijänoikeudet. Sopimus sisältäisi myös mm. pakkolunastukseen, kansalliseen kohteluun, suosituimmuuskohteluun sekä pääomien ja maksujen siirtoon liittyviä määräyksiä. Tavoitteena olisi niin ikään sisällyttää sopimukseen tehokas sijoittajan ja valtion välinen sekä valtioiden välinen riitojenratkaisumenettely.

Julkisissa hankinnoissa pyrittäisiin mahdollisimman kunnianhimoiseen lopputulokseen hallinnon kaikilla tasoilla täydentämällä Maailman kauppajärjestön (WTO:n) julkisten hankintojen tarkistettuun sopimukseen sisältyviä sitoumuksia. Komissio esittää puolustus- ja turvallisuushankintojen sisällyttämistä sopimuksen kanteeseen. Tavoitteena olisi myös purkaa kaupan esteitä, kuten kotimaisten tavaroiden ja palveluiden suosimista tarjouskilpailuissa.

Keskeisen neuvottelukokonaisuuden muodostavat sääntelykysymykset ja tullienulkopuoliset esteet. Terveys- ja eläinlääkintäkysymyksissä lähtökohtana on WTO:n terveys- ja kasvinsuojelua koskeva sopimuksen (SPS) periaatteet (tieteellinen riskiarviointi, kansainväliset normit) sekä voimassa olevan kahdenvälisen eläinlääkintäsopimus. Tavoitteena olisi lisäksi kahdenvälisen yhteistyöfoorummin SPS-kysymyksille.

Sopimuksen kaupan teknisiä esteitä koskevat määräykset perustuisivat WTO:n kaupan teknisiä esteitä koskevaan sopimukseen (TBT). Kuten SPS-, myös TBT-kysymyksissä tarkoituksena olisi perustaa kahdenvälinen yhteistyömekanismi, jonka yhteydessä voitaisiin sopimuksen voimaantulon jälkeen vaihtaa tietoja ja keskustella ajankohtaisista kysymyksistä. Sopimukseen sisältyisi myös eri sektoreita koskevia lisäsitoumuksia, kuten sääntelyn yhdenmukaistaminen, vastaavuus tai vastavuoroinen tunnustaminen. Mahdollisia sopimukseen kirjattavia sektoreita olisivat moottoriajoneuvot, kemia, lääkkeet, informaatioteknologia ja rahoituspalvelut. Lista ei ole lopullinen.

Teollis- ja tekijänoikeuksien osalta sopimuksessa puututtaisiin erityisesti teollis- tai tekijänoikeuksia sisältävän tavara- ja palvelukaupan edistämisen kannalta tärkeimpiin aloihin tavoitteena kustannusten vähentäminen ja innovaatioiden tukeminen. Sopimuksella tulisi parantaa keskeisten maantieteellisten merkintöjen suojaa.

Kestävän kehityksen osalta sopimukseen tulisi määräyksiä ympäristöystävällisistä tuotteista, palveluista ja teknologioista. Erikseen viitataan vihreisiin julkisiin

hankintoihin. Sopimukseen sisältyisi myös mekanismeja, joilla pyritään tukemaan kunnollisten työolojen edistämistä tehostamalla Kansainvälisen työjärjestön (ILO) ja ympäristöjärjestöjen normien täytäntöönpanoa sekä yritysten sosiaalista vastuuta koskevia kansainvälisesti tunnustettuja standardeja.

Sopimukseen sisältyisi myös tuontiin, vientiin ja kauttakuljetukseen sekä tullimenettelyihin ja muodollisuuksiin liittyviä määräyksiä, jotka täydentäisivät voimassa olevaa kahdenvälistä tulliyhteistyösopimusta.

Sopimukseen tulisi määräyksiä kilpailupolitiikasta, kilpailunrajoituksista, yrityskeskittymistä, valtiontuista, energian ja raaka-aineiden kaupan ja investointeihin sekä pieniin ja keskisuuriin yrityksiin liittyvistä näkökohdista. Sopimuksessa määrättäisiin pääomaliikkeiden ja maksujen täysimääräisestä vapauttamisesta. Sopimuksen ulkopuolelle jätettäisiin raha- ja valuuttakurssipolitiikka vakavien vaikeuksien yhteydessä sekä vakauttamistoimet ja verotus.

Sopimukseen voidaan neuvottelujen kuluessa sisällyttää myös muita sääntelyaloja.

Sopimukseen sisältyisivät tavanomaiset avoimuutta, riitojenratkaisua ja instituutioita koskevat määräykset.

Kansallinen käsittely:

Komission ehdotusta neuvotteluohjeiksi on käsitelty kauppapoliittisessa jaostossa 21.3.2013 ja edellä mainitun jaoston kirjallisessa menettelyssä 4.4.2013. E-kirjeluonnos on ollut kauppapoliittisen jaoston kirjallisessa menettelyssä 11.-16.4.2013 ja EU-ministerivaliokunnassa 19.4.2013.

Sopimusneuvottelujen alettua ulkoasiainministeriö pyytää kommentteja neuvotteluesityksiin muilta ministeriöiltä käsiteltävien aiheiden mukaan.

Eduskuntakäsittely:

-

Käsittely Euroopan parlamentissa:

Euroopan parlamenttia tiedotetaan asiasta SEUT 218 artiklan 10 kohdan mukaisesti.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema:

Sopimus tulee tämänhetkisen arvion mukaan sisältämään sekä EU:n että jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvia määräyksiä. Suhdetta Suomen lainsäädäntöön samoin kuin Ahvenanmaan toimivaltaan arvioidaan tarkemmin varsinaisen sopimustekstin valossa.

Taloudelliset vaikutukset:

Transatlanttisen kauppaja- ja investointikumppanuussopimuksen taloudelliset vaikutukset tulevat olemaan merkittävät. EU:n komission vaikutusarvion mukaan EU:n bruttokansantuote kasvaisi 0,48 prosenttia eli noin 86 miljardia euroa ja EU:n vienti Yhdysvaltoihin lisääntyisi 28 prosentilla. Sopimuksella olisi myönteisiä vaikutuksia myös EU:n työmarkkinoihin ja palkkakehitykseen. Sopimus loisi uusia liiketoimintamahdollisuuksia satojen miljardien arvosta, mikä toisi satoja tuhansia uusia

työpaikkoja sekä EU:hun että Yhdysvaltoihin. Vaikutukset vaihtelisivat sektoreittain. Erityisesti uusia työpaikkoja tulisi komission arvion mukaan maatalouteen, kalastus- ja metsätalouteen, elintarviketeollisuuteen, kemian- ja autoteollisuuteen. Kouluttamattomien työntekijöiden palkat nousisivat EU:ssa 0,51 prosenttia ja koulutetun työvoiman 0,50 prosenttia.

EU:n ja Yhdysvaltojen ohella sopimuksen odotetaan kasvattavan maailman kokonaistuloa 238 miljardilla eurolla, josta 86 miljardia euroa kohdistuisi kolmansiin maihin. Eniten bruttokansantuote kasvaisi ASEAN-maissa (0,89 prosenttia) ja Itä-Euroopassa (0,33 prosenttia).

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos, ETLA selvitti 15.3.2013 julkaistussa, ulkoasiainministeriön rahoittamassa tutkimuksessa EU:n ja Yhdysvaltojen välisen kauppaa- ja investointikumppanuussopimuksen vaikutuksia suomalaiselle elinkeinoelämälle ja yhteiskunnalle. ETLAn yritys­kyselyn pohjalta yritykset arvioivat tuotannon arvonsa nousevan ja kannattavuutensa paranevan kumppanuussopimuksen seurauksena. Yritykset katsoivat myös henkilöstön määrän nousevan. Niin ikään ulkomaankauppa kasvaisi yritysten arvioiden mukaan sekä tavaroiden että palvelujen viennissä ja tuonnissa. Suorien sijoitusten määrä Yhdysvaltoihin kasvaisi samoin kuin osallistuminen julkisiin hankintoihin. Kyselyn mukaan pienempien yritysten tuotannon arvo, henkilöstö ja kannattavuus Suomessa nousisivat suhteellisesti enemmän kuin suurempien yritysten. Pienet yritykset hyötyisivät suurista yrityksistä enemmän myös kaupan esteiden vähentämisestä ja poistamisesta. Lisäksi sopimus helpottaisi paitsi Yhdysvalloissa jo toimivien yritysten myös maassa liiketoimintaa harkitsevien yritysten liiketoimintaa. Kumppanuussopimus kohentaa ETLAn arvion mukaan myös kansalaisten taloudellista hyvinvointia. Pitkällä tähtäimellä sopimus vaikuttaisi myönteisesti tulotasoon, lisäksi kotitalouksien valintamahdollisuuksia kulutushyödykkeissä ja lyhyellä tähtäimellä toisi mahdollisesti positiivisia työllisyysvaikutuksia.

Muut mahdolliset asiaan vaikuttavat tekijät:

-

Asiasanat Hoitaa	Yhdysvallat, vapaakauppasopimusneuvottelut UM
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, PLM, SM, TEM, TH, TPK, VM, VNK, YM

TUO-10 Halava-Napoles Maria(UM)

11.04.2013
JULKINEN

Viite

Asia

EU:n ja Yhdysvaltojen välinen kauppaa- ja investointikumppanuussopimus (TTIP) - Kooste vaikuttavuusarvioista

Euroopan unioni ja Yhdysvallat ovat päättäneet aloittaa neuvottelut transatlanttisesta kauppaa- ja investointikumppanuussopimuksesta. Sopimusneuvottelujen taustalla on tarve tiivistää kauppaa- ja investointisuhteita kasvun ja työllisyyden parantamiseksi. Tällä hetkellä EU ja Yhdysvallat ovat bruttokansantuotteella mitattuna maailman suurimmat talousalueet.

Mahdollisesta kauppaa- ja investointikumppanuussopimuksesta on teetetty useita vaikuttavuusarvioita, joilla pyritään arvioimaan sopimuksen tuomia hyötyjä ja mahdollisuuksia. Koosteessa on tiivistetty kuuden eri vaikuttavuusarvion tulokset ja havainnot.

Näiden kuuden vaikuttavuusarvion pohjalta sopimus olisi myönteinen kummankin osapuolen bruttokansantuotteen sekä viennin ja tuonin kasvulle kulloinkin käytetystä skenaariosta riippuen. Myös maailman kokonaistalouden odotetaan kasvavan sopimuksen myötä. Parhaaseen tulokseen päästäisiin korkean ambitiotason sopimuksella, jossa poistettaisiin mahdollisimman laajasti tullien ulkopuoliset esteet, sillä pelkillä tullien alennuksilla saataisiin aikaan melko marginaalisia tuloksia. Sopimus toisi myös myönteisiä vaikutuksia työllisyyteen, palkkoihin ja hyvinvointiin. Arvioiden mukaan pienet ja keskisuuret yritykset hyötyisivät sopimuksesta eniten.

Syntyessään sopimus voitaisiin nähdä välineenä ja yhtenä etappina multilateraalisen kaupan vapauttamiselle myös laajemmin. Koska EU ja Yhdysvallat tuottavat yhdessä lähes puolet maailman bruttokansantuotteesta, niiden muodostamat yhteiset standardit, periaatteet ja käytännöt olisivat vahva malli koko muulle maailmalle kansainvälisten taloussuhteiden vapauttamisessa.

1. Euroopan komissio:**Impact Assessment Report on the Future of EU-US Trade Relations, 13.3.2013**

Komission vaikutusarviossa on käytetty kolmea suppeampaa skenaariota (vain tullit, vain palvelut, vain julkiset hankinnat) ja kahta laajempaa skenaariota kattaen tullit, NTBt (non-tariff barriers, tullien ulkopuoliset kaupan esteet) ja julkiset hankinnat (matalan ja korkean ambitiotason sopimukset). Matalan ambitiotason sopimuksessa 98 % tulleista, 10 % NTB-esteistä ja 25 % julkisen hankinnan esteistä poistettaisiin. Vastaavat luvut korkean ambitiotason sopimuksessa olisivat 100 %, 25 % ja 50 %. Tässä tiivistelmässä on huomioitu ainoastaan laajemmat (matalan ja korkean ambitiotason) skenaariot.

Laajan skenaarion matalan ambitiotason mukaan:

- ❖ EU:n BKT kasvaisi 0,27 prosenttia / 48 miljardia euroa. Yhdysvaltojen BKT kasvaisi 0,21 prosenttia / 33 miljardia euroa.
- ❖ EU:n vienti Yhdysvaltoihin kasvaisi 16,16 prosenttia ja Yhdysvaltojen vienti EU:hun 23,20 prosenttia. Vaikka viennin ja tuonnin suhteellinen vaikutus on korkeampi Yhdysvalloille kuin EU:lle, kokonaisvaikutus hyvinvoinnille ja BKT:lle on korkeampi EU:lle. EU:n vaihtosuhte (terms of trade) pysyy vakaana, kun taas Yhdysvaltojen osalta se pienenee -0,08 prosenttia.
- ❖ Sektoreittain katsottuna kokonaistuotanto kasvaisi EU:ssa eniten jalostetuissa elintarvikkeissa (0,3 prosenttia), moottoriajoneuvoissa (0,24 prosenttia), muissa koneissa (0,4 prosenttia), muussa teollisuudessa (0,69 prosenttia), vesiliikenteessä (0,55 prosenttia), lentoliikenteessä (0,3 prosenttia), rahoituspalveluissa (0,23 prosenttia), vakuutuspalveluissa (0,44 prosenttia) ja rakentamisessa (0,31 prosenttia). Laskua tapahtuisi elektronisissa laitteissa (-3,74 prosenttia), muissa kuljetusvälineissä (-0,17 prosenttia) sekä metalleissa ja metallituotteissa (-0,71 prosenttia).
- ❖ EU:n viennissä Yhdysvaltoihin suurin sektoraalinen vaikutus olisi moottoriajoneuvoissa, jossa kasvua tapahtuisi yli 70 prosenttia. Sektori edustaa jo lähes 21 prosenttia EU:n kokonaisviennistä Yhdysvaltoihin. Myös kemiantuotteiden viennin odotetaan kasvavan yli 20 prosenttia.
- ❖ Globaalin viennin osalta merkittävin kasvu tapahtuisi jalostetuissa elintarvikkeissa, moottoriajoneuvoissa, muussa teollisuudessa, meriliikenteessä ja rahoituspalveluissa. EU:n globaali tuonti kasvaisi merkittävästi jalostetuissa elintarvikkeissa, moottoriajoneuvoissa, muissa liikennevälineissä, metalleissa ja metallituotteissa sekä puu- ja paperituotteissa.

Laajan skenaarion korkean ambitiotason mukaan:

- ❖ EU:n BKT kasvaisi 0,48 prosenttia / 86 miljardia euroa. Yhdysvaltojen BKT kasvaisi 0,39 prosenttia / 65 miljardia euroa.
- ❖ EU:n vienti Yhdysvaltoihin kasvaisi 28,03 prosenttia ja Yhdysvaltojen vienti EU:hun 36,57 prosenttia. Vaikka viennin ja tuonnin suhteellinen vaikutus on korkeampi Yhdysvalloille kuin EU:lle, kokonaisvaikutus hyvinvoinnille ja BKT:lle on korkeampi EU:lle. EU:n vaihtosuhte säilyy mallissa edelleen vakaana, kun taas Yhdysvaltojen kohdalla se laskee matalan ambitiotason mallia enemmän, -0,19 prosenttia.
- ❖ Sektoreittain katsottuna kokonaistuotanto kasvaisi EU:ssa eniten jalostetuissa elintarvikkeissa (0,57 prosenttia), kemiantuotteissa (0,37 prosenttia), moottoriajoneuvoissa (1,54 prosenttia), muissa koneissa (0,37 prosenttia), muussa teollisuudessa (0,79 prosenttia), vesiliikenteessä (0,99 prosenttia), lentoliikenteessä (0,44 prosenttia), rahoituspalveluissa (0,42 prosenttia), vakuutuspalveluissa (0,83 prosenttia), liiketoimintapalveluissa (0,25 prosenttia), rakentamisessa (0,53 prosenttia), henkilökohtaisissa palveluissa (personal services) (0,26 prosenttia) ja muilla palvelusektoreilla (0,28 prosenttia). Laskua tapahtuisi elektronisissa laitteissa (-7,28 prosenttia), muissa kulkuvälineissä (-0,08 prosenttia) sekä metalleissa ja metallituotteissa (-1,5 prosenttia).
- ❖ EU:n viennissä Yhdysvaltoihin suurin sektoraalinen vaikutus olisi EU:ssa tuotetulla ruoalla, kemiantuotteilla, elektronisilla laitteilla, moottoriajoneuvoilla, muilla kulkuvälineillä, metalleilla ja metallituotteilla. Nimellisesti eniten hyötyä tapahtuisi moottoriajoneuvoissa

(346,80 prosenttia/ 59 miljardia euroa) ja kemiantuotteissa (34,20 prosenttia / 22 miljardia euroa).

- ❖ Globaalin viennin osalta merkittävin kasvu tapahtuisi jalostetuissa elintarvikkeissa, kemiantuotteissa, moottoriajoneuvoissa, muissa kuljetusvälineissä, metalleissa ja metallituotteissa, puussa ja paperissa, muussa teollisuudessa, vesiliikenteessä, lentoliikenteessä ja rahoituspalveluissa. EU:n globaali tuonti kasvaisi merkittävästi jalostetuissa elintarvikkeissa, kemiantuotteissa, elektronisissa laitteissa, moottoriajoneuvoissa, muissa kuljetusvälineissä, metalleissa ja metallituotteissa, puussa ja paperissa sekä viestinnässä.
- ❖ Kummankin laajan skenaarion mukaan suhteelliset muutokset viennissä ovat suurempia Yhdysvalloille kuin EU:lle, sillä EU on tärkeämpi viejä Yhdysvalloille kuin Yhdysvallat on EU:lle.
- ❖ Kunnianhimoisen kauppaja- ja investointikumppanuussopimuksen odotetaan kasvattavan maailman kokonaistuloa 238 miljardia euroa, joista 86 miljardia dollaria odotetaan aineellistuvan kolmansissa maissa. Muissa maissa BKT:n odotetaan kasvavan 0,14 prosenttia, josta eniten ASEAN-maissa (0,89 prosenttia), Itä-Euroopassa (0,33 prosenttia) sekä matalan tulotason maissa (0,20 prosenttia).
- ❖ Vaihtosuhteen (terms of trade) osalta Kiina (-0,04 prosenttia), Intia (-0,03 prosenttia) ja ASEAN-maat (-0,08 prosenttia) kokevat laskua maailmanmarkkinoilla. Silti ne hyötyvät hyvinvoinnin ja kansantulon osalta.
- ❖ Arvioiden mukaan sopimus olisi hyödyllisempi pienille ja keskisuurille yrityksille, sillä Yhdysvallat on eurooppalaisten kansainvälistyneiden yritysten tärkein markkina ja pk-yritykset ovat näkyviä niillä sektoreilla, jotka hyötyisivät sopimuksesta eniten.
- ❖ EU:n ja Yhdysvaltojen kahdenvälinen kauppa tukee suorasti ja epäsuorasti kymmeniä miljoonia työpaikkoja. Kunnianhimoisen FTA loisi uusia liiketoimintamahdollisuuksia satojen miljardien arvosta, mikä puolestaan tukisi satoja tuhansia työpaikkoja kummallakin puolella Atlanttia. Arvioiden mukaan jokainen miljardin euron arvoinen tavara- tai palvelukauppa tukisi 8000 työpaikkaa Yhdysvalloissa ja 15 000 EU:ssa.
- ❖ Työntekijöiden palkat nousisivat enemmän EU:ssa kuin Yhdysvalloissa. Kouluttamattomien työntekijöiden palkkojen odotetaan nousevan EU:ssa 0,30 prosenttia (matalan ambitiotason FTA) tai 0,51 prosenttia (korkean ambitiotason FTA) sekä vastaavasti 0,22 / 0,38 prosenttia Yhdysvalloissa. Koulutetun työvoiman palkat puolestaan nousisivat EU:ssa 0,29 / 0,50 prosenttia ja Yhdysvalloissa 0,21 / 0,36 prosenttia.
- ❖ Työpaikkojen kasvua odotetaan sektoreittain sekä kouluttamattomille että koulutetuille työntekijöille maataloudessa, kalastus- ja metsätaloudessa, jalostetuissa elintarvikkeissa, kemiantuotteissa, moottoriajoneuvoissa, muissa koneissa, muussa teollisuudessa, vesiliikenteessä, lentoliikenteessä, rahoituspalveluissa, vakuutuspalveluissa, rakennuspalveluissa sekä muilla palvelusektoreilla.
- ❖ Kunnianhimoisen FTA:n odotetaan myös lisäävän suoria ulkomaisia investointeja. Yhdysvaltain lisäinvestoinnit EU:n tavara- ja palvelusektoreilla ja niistä seuraavat uudet työpaikat todennäköisesti loisivat pitkäntähtäimen etuja työllisyyden vakaudelle ja palkoille.
- ❖ EU:lle paras skenario olisi kunnianhimoisen FTA, sillä suurimmat taloudelliset hyödyt voidaan saavuttaa NTM:ien alentamisesta. Myös Yhdysvalloille kunnianhimoisen FTA toisi suurimmat taloudelliset ja sosiaaliset hyödyt. Yhdysvallat voisi kuitenkin saavuttaa verrattain

hyvin myös vain tullit –skenaariosta, jonka voisi siten olettaa olevan kakkosvaihtoehto Yhdysvalloille.

2. ETLA: EU:n ja Yhdysvaltojen mahdollisen kauppaja- ja investointikumppanuussopimuksen vaikutuksia suomalaiselle elinkeinoelämälle ja yhteiskunnalle (Kaitila, Kotilainen), 15.3.2013

ETLA selvitti ulkoasiainministeriön pyynnöstä transatlanttisen kauppaja- ja investointikumppanuussopimuksen vaikutuksia suomalaiselle elinkeinoelämälle ja yhteiskunnalle. Tutkimuksessa tarkastellaan transatlanttisia taloussuhteita tilastojen avulla erityisesti Suomen näkökulmasta ja käydään läpi olemassa olevaa empiiristä taloustieteellistä kirjallisuutta vapaakauppasopimuksen vaikutuksista. Tutkimusta varten tehtiin myös kysely Suomessa toimiville yrityksille kumppanuussopimuksen vaikutuksista niiden liiketoimintaan. Kysely lähetettiin 610 yritykselle. Vastausprosentti oli 17 (104 yritystä).

Tutkimuksessa sopimuksen oletetaan kattavan sekä vienti- että tuontitullien poiston että muiden kaupan esteiden merkittävän alentamisen.

- ❖ Yrityskysely vahvistaa Suomen osalta muissa tutkimuksissa saadut arviot siitä, että 1) tekniset esteet ovat tulleja suurempi ongelma transatlanttisissa taloussuhteissa, 2) kaupan ja investointien esteiden alentaminen lisää Yhdysvaltojen markkinoiden suuntaan toimivien yritysten tuotosta ja henkilöstöä Suomessa sekä 3) pienet yritykset hyötyvät kumppanuussopimuksesta enemmän kuin suuret, mikä monipuolistaa Suomen yrityssektoria ja lisää vientiyritysten lukumäärää.
- ❖ Liiketoiminnan esteiden aleneminen Euroopan ja Yhdysvaltojen välillä lisää kauppaa ja investointeja alueiden välillä sekä johtaisi kokonaisuuden kannalta tehokkaampaan resurssien allokaatioon, kilpailun kiristymiseen ja tuottavuuden kasvuun. Sopimus todennäköisesti syrjäyttäisi jonkin verran Euroopan ja Yhdysvaltojen kauppaa muun maailman kanssa.
- ❖ MFN-tullit (most-favoured nation, suosituimmuustullit) ovat useimmille teollisuustuotteille jo nyt alhaisia, eikä niiden poistamisesta - vaatteita ja tekstiilejä lukuun ottamatta – ole suurtakaan hyötyä kaupan kasvun näkökulmasta. Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden kohdalla tullienkin alentamisella olisi huomattavaa merkitystä. Suurin este ulkomaankaupan näkökulmasta eivät olekaan tullit, vaan erilaiset muut kaupan esteet.
- ❖ Sopimus voidaan nähdä yhdeksi välineeksi ja etapiksi multilateraalisen kaupan ja muun liiketoiminnan vapauttamisessa myös laajemmin maailman taloudessa. Koska EU ja Yhdysvallat tuottavat yhdessä lähes puolet maailman bruttokansantuotteesta, niiden muodostamat yhteiset standardit, periaatteet ja käytännöt olisivat vahva malli koko muulle maailmalle kansainvälisten taloussuhteiden vapauttamisessa.

Yrityskyselyssä yritykset vastasivat tarkemmin kaupan esteitä ja kumppanuussopimuksen vaikutuksia koskeviin kysymyksiin.

- ❖ Yhdysvaltojen markkinoiden merkitys on suuri tai erittäin suuri 24 vastaajayrityksen liikevaihdon ja 26 vastaajayrityksen kannattavuuden kannalta. Lisäksi se on 19 yritykselle kohtalainen liikevaihdon ja 14 yritykselle kannattavuuden kannalta.
- ❖ Tavaroiden ja palvelujen vientiä ja tuontia koskevista kaupanesteistä esille nousivat selvimmin 1) hyväksynnät, standardit ja tekniset esteet (13 yritystä), 2) tullitariffit (8 yritystä), 3) tullauksen hitaus ja byrokratia (5 yritystä) sekä 4) kuljetus- ja huolintakustannukset (3 yritystä). Kyselyn perusteella ongelmia aiheuttavat eniten muut kaupan esteet kuin tullit, mikä vastaa

yleisesti ja muissa tutkimuksissa esitettyjä arvioita.

- ❖ Käyttöpääomainvestointeja koskien ongelmaksi nähtiin sivukonttorin perustaminen Yhdysvaltoihin (1 yritys).
- ❖ Teollis- ja tekijänoikeuksia koskevissa ongelmissa nousivat esille 1) erot patenteissa (5 yritystä), 2) erilainen oikeuskäytäntö ja oikeudenkäyntipainotteinen kulttuuri (3 yritystä) sekä 3) tavaramerki- ja tuoteoikeushallintaerot (2 yritystä).
- ❖ Julkisten hankintojen osallistumisen esteinä nähtiin se, että osallistumiseen tarvitaan käytännössä paikallinen yhteistyökumppani (8 yritystä).
- ❖ Muiden esteiden osalta 11 yritystä piti Yhdysvaltojen matkustussäännöksiä, hidasta maahantuloa ja/tai työlupien saamista ongelmana. Kaksi vastausta koski osavaltiokohtaista lainsäädäntöä.

Kumppanuussopimuksen vaikutuksia yritykset arvioivat keskipitkällä aikavälillä (noin 5 vuotta) verrattuna tilanteeseen, jossa sopimusta ei solmita.

- ❖ Yrityksistä 57 arvioi tuotoksensa nousevan Suomessa alle 25 prosenttia. Kymmenen yritystä arvioi vaikutuksen olevan suurempi kuin 25 prosenttia.
- ❖ Yrityksistä 50 arvioi kannattavuutensa paranevan ja yrityksistä 34 arvioi henkilöstönsä määrän voivan nousta.
- ❖ Pienet yritykset arvioivat kumppanuussopimuksen vaikutuksen tuotokseensa, henkilöstöönsä ja kannattavuuteensa Suomessa olevan suuremman kuin suuret yritykset arvioivat omiksi vaikutuksikseen.
- ❖ Yrityksistä 24 ennakoi (20 yritystä < 10 %, 4 yritystä 10-25 %) tavaratuonnin ja 12 yritystä (10 yritystä < 10 %, 2 yritystä 10-25 %) palvelutuonnin kasvua Yhdysvalloista. Vastaukset kuvastavat uusien tuontimahdollisuuksien avautumista kumppanuussopimuksen myötä.
- ❖ Yrityksistä 55 (34 yritystä < 10 %, 15 yritystä 10-25 %, 6 yritystä > 25 %) odotti tavaraviennin ja 34 yritystä (23 yritystä < 10 %, 7 yritystä 10-25 %, 4 yritystä > 25 %) palvelujen viennin kasvua. Luvut kuvastavat kasvupotentiaalia.
- ❖ Yrityksistä 24 arvioi käyttöpääomainvestointien eli suorien sijoitusten kannan kasvua Yhdysvalloissa. Kolme yritystä arvioi tekevänsä ensimmäisen käyttöpääomainvestointinsa Yhdysvaltoihin.
- ❖ Yrityksistä 21 arvioi lisäävänsä osallistumistaan julkisten hankintojen kilpailutuksiin Yhdysvalloissa. Kuusi yritystä arvioi aloittavansa osallistumisen niihin.
- ❖ Kysyttäessä yrityksiltä kumppanuussopimuksen suurimpia hyötyjä, saatiin vastaukseksi 1) vienti- ja/tai tuontitullien ym. kulujen aleneminen (19 vastausta), 2) tullimuodollisuuksien ja byrokratian väheneminen (18 vastausta), 3) myynnin, viennin ja/tai tuonnin kasvu (14 yritystä) sekä 4) kilpailukyvyyn paraneminen (5 vastausta).
- ❖ Liiketoimintaa jo Yhdysvalloissa harjoittavista yrityksistä keskimäärin 36 arvioi, että sopimus helpottaisi liiketoimintaa. Erityisesti sopimuksen arvioidaan helpottavan tuotteiden myyntiä, tuotteiden markkinointia ja asiakaskontaktien syntymistä. Lisäksi lähes 40 yritystä odottaa positiivisia vaikutuksia palvelujen vientiin, henkilöiden liikkuvuuteen sekä konsernin sisäiseen

toimintaan ja alihankintasopimusten solmimiseen.

- ❖ Keskimäärin joka viides niistä vastaajayrityksistä, jotka eivät harjoita liiketoimintaa Yhdysvalloissa, arvioi että sopimus tuo jotain helpotusta. Siten kumppanuussopimuksesta hyötyisivät myös monet sellaiset yritykset, joilla ei ole liiketoimintaa Yhdysvaltojen suuntaan.

3. Kommerskollegium: Potential Effects from an EU-US Free Trade Agreement – Sweden in Focus (Kinnman, Hagberg), 1.11.2012

Tällä hetkellä Yhdysvallat on yksi Ruotsin tärkeimmistä kauppakumppaneista. Noin 7 prosenttia Ruotsin tavaraviennistä ja 3 prosenttia tavaratuonnista tapahtuu Yhdysvaltojen kanssa. Palvelujen kannalta Yhdysvallat on vielä tärkeämpi, sillä palvelukauppa Yhdysvaltojen kanssa edustaa noin 8 prosenttia palveluviennistä ja 13 prosenttia palvelutuonnista. Kuitenkin vaikka palvelut vaikuttavat tavaroita enemmän tuottavuuteen sekä EU:ssa että Yhdysvalloissa, taloudet käyvät enemmän kauppaa tavaroista kuin palveluista.

Ruotsin raportti kattaa kaksi erilaista skenaariota: kummassakin kaikki kahdenväliset tuontitariffit on poistettu, toisessa puolestaan tullien ulkopuolisten esteiden vähentäminen on laskettu vähemmän kunnianhimoiseksi (rajoitettu kaupan vapauttaminen) ja toisessa kunnianhimoisemmaksi (laaja-alainen kaupan vapauttaminen). Tullien ulkopuolisten esteiden vähentäminen on keskeistä raportin tuloksille, ja niistä saadaan suurimmat hyödyt. Tariffien vapauttamisella sen sijaan on vain marginaalisia vaikutuksia, mutta voi olla ratkaisevaa tietyjen tuotekategorioiden osalta. Toinen merkittävä asia on se, että kansantulolle aiheutuvat positiiviset vaikutukset juontuvat pääasiassa omasta kaupan vapauttamisesta.

Rajoitettu kaupan vapauttaminen

- ❖ Ruotsissa kansantulon arvioidaan kasvavan 0,09 prosenttia, EU26:ssa 0,12 prosenttia ja Yhdysvalloissa 0,24 prosenttia.
- ❖ Ruotsin vienti Yhdysvaltoihin kasvaisi 17 prosenttia ja tuonti 15 prosenttia. EU26:n kohdalla sekä vienti että tuonti kasvaisi noin 20 prosenttia.
- ❖ Pelkkä tariffien poistaminen vaikuttaisi kansantuloon marginaalisesti, 0,01 prosenttia. Jos mukaan luettaisiin NTB-vähennykset (non-trade barriers, tullien ulkopuoliset esteet), vaikutus kasvaisi lähes 0,1 prosenttiin. EU26:n osalta luvut olisivat hiukan suuremmat. Toisaalta - vaikka tariffien vapauttamisen vaikutukset ovat raportin mukaan matalat, saattaa hallinnollisten menettelyjen poistaminen vaikuttaa positiivisesti kansantuloon. Tariffien vapauttaminen voi myös olla hyvin tärkeää tietyille tuotekategorioille.
- ❖ Ennen kaupan vapauttamista Ruotsin osuus maailman tuotannosta on 0,8 prosenttia. Kaupan vapauttamisen myötä se kasvaisi vain noin 0,03 prosenttia. EU26:n osalta kasvua tapahtuisi 0,06 prosenttia ja Yhdysvaltojen osalta 0,65 prosenttia. Muun maailman kohdalla laskua tapahtuisi -0,40 prosenttia.
- ❖ Kokonaiskaupan osalta Ruotsin osuus kasvaisi vähiten (0,2-0,3 prosenttia) verrattuna EU26:een (0,4 prosenttia) ja Yhdysvaltoihin (2,5-2,7 prosenttia). Tämä johtuu pitkälti Ruotsin riippuvuudesta EU26:sta kauppakumppanina. EU26 vastaa 57 prosenttia Ruotsin viennistä ja 67 prosenttia tuonnista. Maailmankauppa kaiken kaikkiaan kasvaisi 0,4 prosenttia.

- ❖ Sopimuksen myötä Ruotsi suuntaisi osan viennistään EU-maista ja muusta maailmasta Yhdysvaltoihin. Samaa kaupan uudelleenohjaamista on havaittavissa EU26:n ja Yhdysvaltojen kohdalla.
- ❖ Kolmea sektoria (maatalous, teollisuus, palvelut) tarkastellessa suurimmat suhteelliset muutokset tapahtuisivat maataloussektorilla – sekä tuotannon kasvuna (0,05 prosenttia) että kaupan lisääntymisenä kumpaankin suuntaan (0,3 prosenttia). Tämä johtuu pääosin sekä korkeista tulleista että NTBistä EU:ssa ja Yhdysvalloissa.
- ❖ Teollisuustuotannon arvo kasvaisi 0,05 prosenttia ja kauppa kumpaankin suuntaan 0,3 prosenttia. Teollisuustuotannon sisällä suurin kasvu tapahtuisi moottoriajoneuvoissa, jossa viennin kasvu (1,8 prosenttia) olisi kolminkertainen tuonnin kasvuun (0,6 prosenttia) verrattuna. Suurin suhteellinen lasku puolestaan tapahtuisi avaruusteknologiassa (aerospace), jossa tuonti kasvaisi 2,2 prosenttia viennin samalla laskiessa lievästi (-0,5 prosenttia).
- ❖ Palvelujen tuonti kasvaisi hiukan teollisuustuontia enemmän, mutta vähemmän kuin maataloustuonti. Suurin osa palveluviennistä laskisi. Poikkeuksia ovat liiketoimintapalvelut ja vakuutuspalvelut.
- ❖ Suhteelliset muutokset Ruotsin ja Yhdysvaltojen kahdenvälisessä kaupassa eri sektoreilla olisivat merkittäviä. Vientipuolella suurin kasvu tapahtuisi elintarvike- ja juomasektorilla (86 prosenttia), jossa vienti lähes kaksinkertaistuisi. Tulos ei ole yllättävä, sillä alan sääntely on laajaa ja tariffit ovat korkeat sekä EU:ssa että Yhdysvalloissa.
- ❖ Teollisuussektorilla kasvua tapahtuisi eniten elektroniikassa, muussa teollisuudessa (other manufactures), metalleissa, avaruusteknologiassa sekä moottoriajoneuvoissa. Suurimmalla teollisuusviennin sektorilla (muut koneet ja laitteet) vaikutus olisi lähellä nollaa.
- ❖ Palveluviennissä eniten kasvua tapahtuisi rahoituspalveluissa sekä jonkin verran vakuutuspalveluissa.
- ❖ Tuontipuolella eniten kasvua tapahtuisi elintarvike- ja juomasektorilla (168 prosenttia), joka yli kaksinkertaistuisi. Teollisuussektorilla eniten kasvua tapahtuisi avaruusteknologiassa, metalleissa, moottoriajoneuvoissa, lääkkeissä ja kemiantuotteissa sekä elektronisissa laitteissa. Palvelusektorilla tuonti kasvaisi eniten liiketoimintapalveluissa, vakuutuspalveluissa ja rahoituspalveluissa.
- ❖ Liiketoimintapalveluiden vapauttamisella olisi suurimmat myönteiset vaikutukset Ruotsille. Myös finanssi- ja vakuutuspalvelut ovat hyvin riippuvaisia liiketoimintapalveluista.
- ❖ Ainoa sektori, jolla tuonti Yhdysvalloista ei kasvaisi, on kuljetuspalvelusektori, jossa laskua tapahtuu prosentin verran.

Laaja-alainen kaupan vapauttaminen

- ❖ FTA:n arvioidaan vaikuttavan myönteisesti kansantuloon sekä EU:ssa että Yhdysvalloissa. Ruotsissa kansantulon arvioidaan kasvavan 0,18 prosenttia, EU26:ssa 0,22 prosenttia ja Yhdysvalloissa 0,51 prosenttia.
- ❖ Laaja-alaisen kaupan vapauttamisen skenaarion mukaan Ruotsin vienti Yhdysvaltoihin kasvaisi 35 prosenttia ja tuonti Yhdysvalloista 29 prosenttia, eli lähes kaksinkertaisesti rajoitetun kaupan vapauttamisen skenaarioon verrattuna.

- ❖ Pelkkä tariffien poistaminen vaikuttaisi kansantuloon marginaalisesti. Jos mukaan luettaisiin NTB-vähennykset, vaikutus kasvaisi lähes 0,2 prosenttiin.
- ❖ Maailman kokonaiskaupan osalta Ruotsin osuus lähes kaksinkertaistuisi; vienti kasvaisi 0,7 prosenttia ja kokonaiskauppa (total world trade) 0,9 prosenttia.

4. Ifo Institut: Dimensions and Effects of a Transatlantic Free Trade Agreement between the EU and US (Felbermayr, Larch, Flach, Yalcin, Benz), 1.7.2012-14.1.2013

Ifo-instituutti selvitti Saksan talous- ja teknologiaministeriön pyynnöstä EU-USA -vapaakauppasopimuksen vaikutuksia. Selvityksessä pureudutaan transatlanttisen kaupan erityispiirteisiin ja analysoidaan etujärjestökyselyn tuloksia. Selvitys julkistettiin 28.2.2013 ja sen näkökulma on luonnollisesti Saksa-painotteinen. Ifo-instituutin selvityksen tulokset antavat osviittaa Saksan kannanmuodostuksesta tulevissa USA-neuvotteluissa.

- ❖ USA on Ranskan jälkeen Saksan toiseksi tärkein vientimarkkina ja EU:n ja Kiinan jälkeen kolmannella sijassa tuonnissa. Saksan talous on huomattavan vientivetonen verrattuna USA:han, jonka talous perustuu yksityiseen kulutukseen. Viennin osuus Saksan BKT:stä on 50,5 prosenttia, kun USA:n kohdalla se on 13,9 prosenttia BKT:stä.
- ❖ Teollisuustuotteiden kohtelu määrittää Saksan lähestymistapaa transatlanttisiin kauppasuhteisiin. Yli 80 prosenttia Saksan viennistä USA:han on teollisuustuotteita, joista yli puolet on koneita ja ajoneuvoja. Palvelujen (18,2 prosenttia) ja maatalouden (1,5 prosenttia) osuus on alle 20 prosenttia. Saksa oli maailman toiseksi suurin palveluviejä 2010, mutta palvelu-, kuten maatalouskauppa, USA:n kanssa ovat Saksalle alijäämäistä.
- ❖ Suurin osa Saksan ja USA:n välisestä kaupasta on yritysten sisäistä kauppaa. Jopa 80 prosenttia Saksan auto-, 76 prosenttia kemian- ja 61 prosenttia koneviennistä on yritysten välistä kauppaa.
- ❖ EU:n ja USA:n väliset tullit teollisuustuotteissa ovat matalat – keskimääräinen tullitaso on 2,8 prosenttia teollisuustuotteissa, mutta tullihuippuja on edelleen esim. tekstiileissä ja ajoneuvoissa. Maataloustuotteiden tullit ovat teollisuustuotteita korkeammat. Noin 25 prosenttia tuotteista on tullittomia sekä EU:ssa että USA:ssa, mutta neljäsosalla tuotteista tullit ovat korkeammat kuin 6,5 prosenttia EU:ssa ja 5,5 prosenttia USA:ssa.
- ❖ NTBt (non-trade barriers, tullien ulkopuoliset kaupan esteet) muodostavat suurimman esteen transatlanttisessa kaupassa. Kaupanesteistä johtuvat yrityksille koituvat lisäkustannukset vaihtelevat huomattavasti molemmin puolin Atlanttia. Kun EU:n alkoholi- ja tupakkavienti kohtaa keskimäärin 14 prosentin lisäkustannukset USA:n päässä, vastaavat kustannukset amerikkalaisille yrityksille EU-alueelle tapahtuvassa viennissä ovat yli 50 prosentin luokkaa. USA:n kemiantuotteiden vientiin EU-alueelle kohdistuu kolme kertaa suuremmat lisäkustannukset kuin USA:n päässä. EU:n konevientä kärsii puolestaan lisäkustannuksista USA:han.
- ❖ Etujärjestöille suunnatun kyselyn tulosten mukaan NTBt, erityisesti laatuvaatimukset, mutta myös hallinnolliset esteet ja merkinnät ovat suurin este saksalaisille viejille USA:n markkinoilla. NTB-esteiden poistaminen ja vähentäminen hyödyttäisi eniten pieniä ja keskisuuria yrityksiä, kun taas tullien eliminointi suuria yrityksiä. Useimmille saksalaisille yrityksille USA:n markkinat on merkittävämpi vienti- kuin investointikohde. Erityisesti

kemian- ja maatalousalan PKT-yritykset näkevät myönteisiä vaikutuksia työllisyyteen, kun taas potentiaalisia vientimahdollisuuksia nähdään erityisesti kemian-, lääke-, kone- ja metallisektorilla.

- ❖ Laaja-alaisesta sopimuksesta koituisi pitkällä aikavälillä merkittävimmät kokonaistaloudelliset hyödyt. Suurin hyötyjä olisi USA (13,4 prosenttia) ja Iso-Britannia (9,7 prosenttia). Saksassa BKT-hyöty olisi 4,7, Ranskassa 2,6 ja Ruotsissa 7,3 prosentin luokkaa (Suomea ei tilastoitu). Suurimmat menettäjät olisivat ne maat, joilla on vapaakauppasopimukset EU:n ja USA:n kanssa. Kiinan menetys olisi pieni – 0,39 prosenttia.
- ❖ Työllisyysvaikutukset olisivat niin ikään suurimmat laaja-alaisessa sopimuksessa. NTB-esteiden huomattava purkaminen toisi 110 000 uutta työpaikkaa Saksaan ja 400 000 koko EU-alueelle. Muu maailma menettäisi 240 000 työpaikkaa. Uusien työpaikkojen lisäksi transatlanttisen kaupan vapauttaminen nostaisi myös palkkoja, mikä olisi seurausta tuottavuuden kasvusta. Tuottavuus kasvaisi noin prosentin verran laaja-alaisessa sopimuksessa.
- ❖ Kaupan vapauttaminen parantaisi sellaisten PKT-yritysten asemaa, jotka ovat käynnistämässä vientiä USA:n markkinoille. Erityisesti pienet yritykset hyötyisivät parantuneista markkinoillepääsymahdollisuuksista. Suuriin yrityksiin sopimuksella ei ole vaikutuksia, sillä vaikka ne hyötyisivät alentuneista vientikustannuksista, kilpailu kiristyisi koti- ja ulkomaanmarkkinoilla. Kilpailun kiristyminen alentaisi hintoja ja parantaisi kuluttajien ostokykyä. Kaikien kaikkiaan laaja-alainen sopimus johtaisi pienten, mutta erityisesti keskisuurten yritysten kansainvälistymiseen.
- ❖ Saksan vienti kasvaisi kaikilla sektoreilla, mutta erityisen voimakkaasti se kasvaisi maataloudessa (28,56 prosenttia, teollisuus 11,10 prosenttia ja palvelut 3,78 prosenttia), erityisesti meijerituotteissa, kasvisöljyissä ja sokerissa. Teollisuudessa eniten lisääntyisi autojen, koneiden sekä tekstiili- ja nahkatuotteiden vienti. Palveluissa Saksan vienti kasvaisi erityisesti rahoitus-, viestintä- ja business-sektorilla.
- ❖ Lopuksi tutkimus toteaa, että EU-USA –sopimuksesta ei ole uhkaa kansainväliselle kauppajärjestelmälle viitaten mm. vuonna 2010 tehtyyn selvitykseen (Baldwin&Seghezza), jossa on osoitettu, että alueellinen integraatio ei ole esteenä, mutta ei myöskään insentiivinä monenkeskiselle kaupan vapauttamiselle. Päinvastoin kahdenväliset sopimukset voivat kannustaa maita vapauttamaan kauppaa myös monenvälisesti. Kahdenväliset kauppasopimukset nähdään keskeisenä väylänä purkaa erityisesti NTB-esteitä, sillä em. esteiden poistaminen WTO:n piirissä ei ole mahdollista nykyisessä neuvottelutilanteessa.

5. ECORYS: Study on EU-US High Level Working Group (Plaisier, Mulder, Vermeulen, Berden), 22.10.2012

ECORYS teki Hollannin talousasioista, maataloudesta ja innovaatioista vastaavan ministeriön toimeksiantona selvityksen mahdollisen EU-USA kauppaja- investointikumppanuussopimuksen vaikutuksista Hollannille. Selvityksessä keskityttiin mahdollisen kumppanuussopimuksen yleisiin vaikutuksiin, valittujen kärkitoimialojen vaikutuksiin, tärkeimpien Hollannin, EU:n ja Yhdysvaltojen välisten kaupan esteiden identifioimiseen sekä politiikkasuosituksiin.

Selvitys pohjaa kahteen aiemmin tehtyyn selvitykseen (2009, 2010), joissa on katsottu eri olettamuksia ja kaupan vapauttamisen skenaarioita. Vuoden 2009 selvitys keskittyy kaupan vapauttamiseen tullien,

palvelukaupan esteiden ja tullien ulkopuolisten esteiden osalta, mutta ei esitä spesifisiä vaikutuksia yksittäisten NMT:ien (non-tariff measures, tullien ulkopuoliset kaupan esteet) osalta (standard FTA). Vuoden 2010 selvitys puolestaan kohdistuu NMT-vapauttamisen vaikutuksiin, mutta ei esitä tullien tai palveluiden esteiden vähennyksiä. Vuoden 2012 selvitys vetää yhteen vuoden 2009 EU-USA FTA – selvityksen tulokset sekä laskee ja täsmentää spesifiset tulokset Hollannille, EU:lle ja Yhdysvalloille vuoden 2010 NMT-selvityksestä. Selvityksessä käytetään matalan ambitiotason mallia ja korkean ambitiotason mallia. Selvityksen vaikutukset on arvioitu sen olettamuksen mukaan, ettei Dohan neuvottelukierrosta saada päätökseen WTO:ssa.

Selvityksen mukaan mahdollisen EU-USA kumppanuussopimuksen tulokset olisivat positiivisia hyvinvoinnille Hollannissa, EU:ssa ja Yhdysvalloissa.

- ❖ Kaiken kaikkiaan noin 60 prosenttia kaupan vapauttamisen arvioituista hyödyistä Hollannille johtuisi NTM-vähennyksistä. EU:n osalta luvut ovat 50 prosenttia ja Yhdysvaltojen osalta 52 prosenttia.
- ❖ Hollannin kansantulon oletettu vuosikasvu olisi 1,8–4,1 miljardia euroa (matalan ambitiotason malli / korkean ambitiotason malli). EU:n osalta kasvu olisi 51,7–117,4 miljardia ja Yhdysvaltojen 18,3–40,8 miljardia. Tämä merkitsisi suhteellisesti suurempia hyötyjä Hollannille (+0,73 %) ja EU:lle (+0,72 %) kuin Yhdysvalloille (+0,28 %).
- ❖ NMT-vapauttamisen myötä (50 prosenttia / full liberalisation) tuotannon suurin kasvu Hollannissa tapahtuisi moottoriajoneuvoissa (5,7 prosenttia) ja kemiantuotteissa (2,2 prosenttia). Eniten laskisi elektroniikka (-5,5 prosenttia). Kaikki sektorit ovat kuitenkin suhteellisen pieniä Hollannin taloudessa.
- ❖ NTM:ien kunnianhimoinen poistaminen (50 prosenttia / 25 prosenttia) tuottaa pitkällä aikavälillä paremmat hyödyt kaikille osapuolille kuin kunnianhimoinen tullien ja palveluiden esteiden vähennykset. Vienti ja tuonti kasvaisivat Hollannin ja EU:n osalta kaikissa tapauksissa, Yhdysvallat sen sijaan kasvattaisi vientiään enemmän kuin tuontiaan.
- ❖ Viennin arvossa kasvua tapahtuisi eniten moottoriajoneuvoissa (10,7 prosenttia), kemiantuotteissa (6,2 prosenttia) ja vakuutuksissa (5,9 prosenttia).
- ❖ Tuonnissa eniten kasvua tapahtuisi kemiantuotteissa, metalleissa ja metallituotteissa sekä liiketoimintapalveluissa. Huomattavaa on, että Hollannissa ja EU:ssa ei sopimuksen syntymisen myötä nähtäisi tuonnin laskua millään sektorilla.
- ❖ Merkittävimmät kaupan esteet hollantilaisille viejille ovat eroavaisuudet säännöissä ja standardeissa. Ongelma ei ole standardien täyttämässä, vaan niiden eroavuuksissa. Esteiden poistaminen voi olla vaikeaa ja siksi tavoitteen tulisikin olla transparenssin lisäämisessä, menettelytapojen yksinkertaistamisessa sekä aikataulujen lyhentäminen hyväksymisprosesseissa jne.
- ❖ Myös tullit identifioidaan yhdeksi merkittävämmäksi kaupan esteeksi, etenkin maatalouselintarviketeollisuus- ja puutarhasektoreilla (AF&H) ja kemiantuotteissa. Vaikka tullit yleisesti ottaen ovat matalia, ne voivat olla korkeampia tietyille tuotteille. Erityisesti alasektoreille, joissa marginaalit ovat pieniä, tullien poistaminen voi olla tärkeää.
- ❖ EU:n ja Yhdysvaltojen välisten kauppavirtojen kasvulla on vähäisiä vaikutuksia muuhun maailmaan. Lyhyellä aikavälillä kasvu- tai laskuvaikutuksia ei ole, mutta pitkällä aikavälillä pieniä vähennyksiä on nähtävissä Japanin, BRICS-maiden ja muun maailman osalta (-0,1 prosenttia).

- ❖ Hollannin kolmen kärkisektorin (maatalouselintarviketeollisuus (AF) ja puutarhatalous (H), huipputeknologiajärjestelmät ja –materiaalit, kemiantuotteet) kannalta tärkeimmät FTA:ssa huomioitavat esteet olisivat:
 - tullit; vähentää/poistaa jäljellä olevat tuontitullit (AF&H, kemiantuotteet) erityisesti alasektoreilla, joilla niillä on eniten vaikutusta (korkeimmat tullit ja/tai pienet marginaalit) (AF&H)
 - SPS; harmonisointi/ teknisten standardien molemminpuolinen tunnustaminen (erityisesti meijeriluokka A, naudanlihan vientikielto)
 - sääntelyn johdonmukaisuus ja avoimuus; sertifiointijärjestelmät, harmonisointi ja molemminpuolinen tunnustaminen ja avoimuus, valvontajärjestelmien kehittäminen sensitiivisissä tavaroissa ja palveluissa, osavaltioiden väliset eroavaisuudet sääntelyissä
 - erityissopimukset sääntelyn yhdenmukaisuudesta tietyillä sektoreilla; kaksikäyttötuotteet ja vientivalvonta, rajoitteet tiettyjen kemiantuotteiden käytössä, teknisten standardien harmonisointi / molemminpuolinen tunnustaminen
 - investoinnit; hyväksyntäprosessin avoimuuden parantaminen
 - hankinnat; lisätä pääsyä Yhdysvaltojen hallituksen sopimukseen
 - henkisen omaisuuden suoja; järjestelmien harmonisoinnin ja avoimuuden parantaminen
 - säännöt; tulli- ja rajamenettelyt, tuontilisenssit

6. Centre for Economic Policy Research: Reducing Transatlantic Barriers to Trade and Investment – An Economic Assessment (Francois), 2013

Centre for Economic Policy Researchin (CEPR) tekemässä selvityksessä on käytetty kahta mallia kauppaa- ja investointikumppanuussopimuksen osalta: matalan ambitiotason malli, jossa 98 % tulleista, 10 % NTB-esteistä (non-trade barriers, tullien ulkopuoliset kaupan esteet) ja 25 % julkisen hankinnan esteistä on poistettu, sekä korkean ambitiotason malli, jossa luvut olisivat 100 %, 25 % ja 50 %.

CEPR:n selvitystä on käytetty pohjana myös komission tekemässä selvityksessä, minkä vuoksi tulokset ovat osin samoja kuin jo edellä tiivistetyssä komission vaikuttavuusarviossa.

Selvityksen mukaan:

- ❖ Kunnianhimoinen ja kokonaisvaltainen kauppaa- ja investointikumppanuussopimus voisi tuoda merkittäviä taloudellisia hyötyjä sekä EU:lle (119 miljardia/vuosi) että Yhdysvalloille (95 miljardia/vuosi).
- ❖ Korkean ambitiotason mallissa EU:n BKT:n on arvioitu kasvavan 0,48 % / 119,2 miljardia euroa ja matalan ambitiotason mallissa 0,27 % / 68,2 miljardia euroa. Vastaavat luvut Yhdysvalloille ovat 0,39 % / 94,9 ja 0,21 % / 49,5 miljardia euroa.
- ❖ EU:n vienti Yhdysvaltoihin kasvaisi 16,16 % / 28,03 % ja Yhdysvaltojen vienti EU:hun 23,20 % / 36,57 %. Tuonti puolestaan kasvaisi EU:ssa 2,91 / 5,11 prosenttia ja Yhdysvalloissa 2,81 / 4,74 prosenttia. Kasvu tapahtuisi lähes kaikilla sektoreilla lukuun ottamatta muita palveluita. Suurin viennin kasvu tapahtuisi metalleissa ja metallituotteissa (42,4 / 68,20 prosenttia) ja moottoriajoneuvoissa (71,0 / 148,70 prosenttia).
- ❖ EU:n tuonnin Yhdysvaltojen ulkopuolelta (non-US, extra EU sources) on arvioitu kasvavan tuplasti vientiä enemmän, 66,9 miljardia euroa. Puolet kasvusta johtuu NTB-esteiden alentamisesta tavaroissa. Tuonnin kasvavan kilpailun voidaan myös odottaa painostavan kotimaisia yrityksiä enemmän ulkomaanmarkkinoille.

- ❖ Tuotannon muutokset sektoreittain ovat yleisesti ottaen pieniä EU:ssa, palvelusektoreilla on nähtävillä kauttaaltaan pientä kasvua. Myös teollisuudessa on pientä kasvua, mutta poikkeuksena laskua tapahtuisi elektronisissa laitteissa (-3,74 / -7,28 prosenttia). Moottoriajoneuvoissa sen sijaan odotetaan kasvua 0,24 / 1,54 prosenttia. Moottoriajoneuvoissa voidaan odottaa sektorin laajentumista EU:ssa kahdenvälisen NTB-esteiden alentamisen seurauksena.
- ❖ Myös Yhdysvalloissa vaikutukset eri sektoreilla ovat pieniä. Pientä laskua tapahtuisi teollisuudessa, jalostetuissa elintarvikkeissa, elektronisissa laitteissa ja moottoriajoneuvoissa.
- ❖ EU:n kokonaistuonnin ja -viennin on arvioitu kasvavan 3,37 / 5,11 prosenttia. Suurimmat muutokset tapahtuisivat kemiantuotteissa, moottoriajoneuvoissa ja metalleissa. Ainoana poikkeuksena laskua tapahtuisi elektronisissa laitteissa. Suurin viennin kasvu tapahtuisi moottoriajoneuvoissa (43,11 prosenttia korkean ambitiotason mallin mukaan). Tuonnissa kasvua tapahtuisi eniten metalleissa ja metallituotteissa, jalostetuissa elintarvikkeissa, kemiantuotteissa ja muussa teollisuudessa.
- ❖ EU:n ja Yhdysvaltojen kaupan vapauttaminen vaikuttaisi positiivisesti myös maailmanlaajuiseen kauppaan kasvattaen globaaleja tuloja (global income) lähes 100 miljardilla / 0,14 prosenttia. Eniten sopimuksesta hyötyisi ASEAN, jossa BKT:n arvioidaan kasvavan 0,45 / 0,89 prosenttia.
- ❖ NTB-esteiden (non-trade barriers, tullien ulkopuoliset kaupan esteet) alentaminen on avainasia EU:n ja Yhdysvaltojen välisessä kaupan vapauttamisessa, sillä jopa 80 prosenttia sopimuksen potentiaalisista hyödyistä tulee byrokratian ja säännösten määräämistä kuluista. NTB-esteiden alentaminen olisi myös loogista transatlanttisen kaupan vapauttamiselle, ja voisi toteutuessaan johtaa globaaleihin standardeihin ja NTB-esteiden alentamiseen monenkeskisesti.
- ❖ Työllisyysmarkkinat sekä EU:ssa että Yhdysvalloissa hyötyisivät ja tämä näkyisi uusina työpaikkoina ja palkkavaikutuksina.
- ❖ Kouluttamattoman työvoiman palkkojen arvioidaan kasvavan EU:ssa 0,30 / 0,51 prosenttia ja Yhdysvalloissa 0,22 / 0,38 prosenttia. Koulutetun työvoiman palkkojen arvioidaan kasvavan EU:ssa 0,29 / 0,50 prosenttia ja Yhdysvalloissa 0,21 / 0,36 prosenttia. EU:ssa työvoiman tarve kasvaisi eniten moottoriajoneuvosektorilla, sen sijaan elektronisissa laitteissa ja metallisektorilla se supistuisi.
- ❖ Kotitalouksien tulot kasvaisivat neljän hengen perheessä EU:ssa 306-545 euroa vuosittain ja Yhdysvalloissa 336-655 euroa vuosittain.
- ❖ Sopimuksen vaikutukset CO₂ päästöille ja luonnonvarojen kestäväälle käytölle ovat häviävän pienet.

Yllä tiivistetyt vaikuttavuusarviot ovat kokonaisuudessaan luettavissa osoitteissa:

Komissio; Impact Assessment Report on the Future of EU-US Trade Relations:
http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/march/tradoc_150759.pdf

ETLA; EU:n ja Yhdysvaltojen mahdollisen kauppaja- ja investointikumppanuussopimuksen vaikutuksia suomalaiselle elinkeinoelämälle ja yhteiskunnalle: <http://www.etla.fi/julkaisut/eun-ja-yhdysvaltojen->

[mahdollisen-kauppa-ja-investointikumppanuussopimuksen-vaikutuksia-suomalaiselle-elinkeinoelamalle-ja-yhteiskunnalle/](#)

Kommerskollegium; Potential Effects from an EU-US Free Trade Agreement – Sweden in Focus:
<http://www.kommers.se/Documents/In%20English/Reports/Potential%20Effects%20from%20an%20EU-US%20Free%20Trade%20Agreement%20-%20Sweden%20i%20Focus.pdf>

Ifo Institut; Dimensions and Effects of a Transatlantic Free Trade Agreement between the EU and US:
http://www.cesifo-group.de/ifoHome/research/Projects/Archive/Projects_AH/2013/proj_AH_freihandel_USA-GER.html

ECORYS; Study on EU-US High Level Working Group:
<http://www.ecorys.com/sites/default/files/files/EU-US%20HLWG%20Ecorys%20Final%20report.pdf>

Centre for Economic Policy Research; Reducing Transatlantic Barriers to Trade and Investment – An Economic Assessment: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/march/tradoc_150737.pdf

LIITTEET

Asiasanat	julkiset hankinnat, kaupan tekniset esteet, kauppa ja investoinnit, maatalous, palvelut, tavara-kauppa, tekijänoikeus, teollisoikeus, tullit, tuonti, vapaakauppa, vapaakauppasopimusneuvottelut, vienti, Yhdysvallat, Transatlanttiset suhteet
Hoitaa	UM
Tiedoksi	ALR, EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PE, PLM, SM, STM, TEM, TH, TPK, VM, VNK, VTV, YM
